

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion Cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 30 Ionawr, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: R. Hendicott (Cadeirydd ac Aelod Annibynnol); Cynghorwyr J.E. Charles ac C.P. Franks, R. Alexander a G. Watkins (Aelodau Annibynnol) a'r Cynghorydd P. Summers (Cynrychiolydd Cynghorau Tref a Chymuned).

CYHOEDDIAD –

Cyn i fusnes y Pwyllgor ddechrau, darllenodd y Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: “A gaf i atgoffa pawb oedd yn bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio ar y rhyngwyd a bod y recordiad hwn yn cael ei archifo i'w weld yn y dyfodol.”

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain oddi wrth L. Tinsley (Is-Gadeirydd) a G. Olphert (Aelodau Annibynnol) a'r Cynghorydd R.M. Birch.

COFNODION –

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 21 Tachwedd, 2024 fel cofnod cywir.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

CEISIADAU AM GANIATÂD (SM / PGCD) –

Dywedodd y Swyddog Monitro / Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd nad oedd unrhyw geisiadau am ollyngiad wedi dod i law ar adeg anfon yr agenda ar gyfer y cyfarfod. Fodd bynnag, gan nad oedd cyfarfod nesaf y Pwyllgor yn cael ei gynnal tan 27 Mawrth, 2025, roedd yr adroddiad yn cael ei gynnwys ar yr agenda pe byddai unrhyw geisiadau yn dod i law mewn pryd ar gyfer y cyfarfod ei hun.

Ar adeg y cyfarfod, nid oedd unrhyw geisiadau am ollyngiad wedi'u derbyn.

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi na dderbyniwyd unrhyw geisiadau am ollyngiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Ni dderbyniwyd unrhyw geisiadau am ollyngiad, i gydymffurfio â'r rheoliadau a'r rhwymedigaethau ar gyfer caniatáu goddefebau i siarad a phleidleisio mewn cyfarfodydd, mewn pryd i'w hystyried gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 30 Ionawr, 2025.

SYLWADAU GAN AELODAU ANNIBYNNOL O BWYLLGOR SAFONAU CYNGOR BRO MORGANNWG A CHYFARFODYDD CYNGHORAU TREF A CHYMUNED (SM / PGCD) –

Dywedodd y Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol mai un o rolau'r Pwyllgor Safonau oedd hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Gynghorwyr, Aelodau Cyfetholedig a chynrychiolwyr Eglwys a Rhiant-Lywodraethwyr y Cyngor.

Er mwyn cynorthwyo'r broses hon, ym mis Mawrth 2018, cytunodd Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau i arsylwi ar gyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg ac adroddwyd amdanynt i'r Pwyllgor Safonau. Ar 23 Mehefin 2022, o ystyried y goblygiadau o ran adnoddau, derbyniwyd, gan fod nifer o Uwch Swyddogion a Swyddogion Gwasanaethau Democrataidd yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg (BM), y dylid gofyn i swyddogion o'r fath adrodd i'r Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol unrhyw faterion a allai fod angen sylw a/neu awgrymiadau ar gyfer gwella a bod materion o'r fath yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Safonau fel y bo'n briodol.

Ym mis Mawrth 2019, estynnwyd y broses o arsylwi ar gyfarfodydd y Cyngor hefyd i Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau arsylwi ar gyfarfodydd Cyngorau Tref a Chymuned (CTCau) ac adrodd ar eu canfyddiadau. Ar 8 Mehefin 2023, cytunodd y Pwyllgor pan fo Aelodau Annibynnol yn dweud bod arsylwadau cyfarfodydd CTCau wedi cael eu rheoli'n effeithiol heb unrhyw faterion materol wedi'u nodi, y byddai arsylwadau o gyfarfodydd o'r fath yn digwydd bob dwy flynedd yn hytrach na phob blwyddyn.

Cyflwynwyd adroddiadau adborth mewn perthynas â'r arsylwadau a wnaed i'r Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol yn ogystal â diweddariadau generig llafar o'r adroddiadau i'r Pwyllgor Safonau gan Aelodau Annibynnol yn rheolaidd. Gwnaed unrhyw arsylwadau a oedd yn gofyn am drafodaeth benodol gyda Phrif Weithredwr Cyngor Bro Morgannwg neu Gadeirydd Pwyllgor a Chlerc / Cadeirydd CTC gan y Swyddog Monitro a / neu'r Prif Swyddog Craffu a Gwasanaethau Democrataidd. Rhoddwyd trosolwg generig o arsylwadau hefyd i Glercod yng nghyfarfodydd y Swyddog Monitro gyda Chlerc a gynhaliwyd bob chwe mis.

Ar ôl i'r Swyddog gyflwyno'r adroddiad, croesawodd y Cadeirydd sylwadau'r Pwyllgor mewn perthynas ag effeithiolrwydd, dadansoddiad o ddyraniadau ac amserlen ar gyfer cwblhau arsylwadau. Consensws y Pwyllgor oedd bod yr ymweliadau'n ymarfer gwerth chweil ac na ystyriwyd y dyraniad o 6 ymweliad fesul Aelod Annibynnol (5 x CTC ac 1 x BM) yn ormodol dros gyfnod o ddwy flynedd.

Rhoddodd cynnal arsylwadau gyfle i'r Pwyllgor asesu a oedd safonau'n cael eu cynnal ers arsylwadau blaenorol yn ogystal â chynnig cymorth amhrisiadwy a dull cyfaill beirniadol ar gyfer CTCau.

Cytunwyd hefyd ar yr awgrymiadau canlynol gan y Pwyllgor:

- Bod Aelodau Annibynnol, o ran dyraniadau, yn cael eu cylchdroi ar draws ymweliadau CTC i osgoi unrhyw arsylwadau dyblyg gan yr un Aelod Annibynnol;
- Byddai ymgais yn cael ei gwneud i gynnal ymweliadau ar gyfer hanner y 26 CTC o fewn blwyddyn Fwrdeistrefol 2025-26 a'r ail hanner ym Mlwyddyn Fwrdeistrefol 2026-27;
- Dylid rhoi rhybudd ymlaen llaw i CTCau o'r Arsylwi gan Aelod Annibynnol; a
- Dylai Aelodau Annibynnol fod yn ymwybodol o faint a chyfansoddiad amrywiol CTCau wrth gynnal arsylwadau.

Mewn ymateb i gwestiwn a ofynnwyd gan y Cadeirydd mewn perthynas â chanlyniadau Adolygiad Cymunedol y Comisiwn Ffiniau i Gymru sy'n cael eu hystyried ar hyn o bryd gan Weinidogion Llywodraeth Cymru, a'r amser sy'n weddill ar gyfer tymor Bwrdeistrefol presennol y Cyngor, dywedodd y Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol fod dwy flynedd Fwrdeistrefol yn weddill tan yr Etholiadau Llywodraeth Leol nesaf ac y gallai'r argymhellion a gyflwynwyd gan y Comisiwn i Lywodraeth Cymru ar hyn o bryd arwain at gyfanswm y CTCau ym Mro Morgannwg yn lleihau o 26 i 19.

Yn dilyn hynny, cynigiodd y Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor mewn perthynas â chanlyniadau Barn Gymunedol y Comisiwn Ffiniau ar adeg briodol yn y dyfodol ac argymhellodd ffurfio barn yr adeg honno mewn perthynas ag arsylwadau CTC sy'n weddill.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

PENDERFYNWYD

- (1) Bod amserlen ymweliadau arsylwi cyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg a CTCau yn cael ei pharatoi a'i hanfon ymlaen at y pum Aelod Annibynnol ar y Pwyllgor Safonau i ddechrau o fis Mai 2025 i fis Ebrill 2027 pan fo amserlen cyfarfodydd perthnasol y Cyngor yn hysbys.
- (2) Bod un ymweliad yn cael ei gynnal â'r 26 CTC yn ystod y cyfnod rhwng mis Mai 2025 a mis Ebrill 2027 gan Aelod Annibynnol y Pwyllgor Safonau oni fernir bod angen ymweliadau pellach yn dilyn yr arsylwadau.
- (3) Bod y pum Aelod Annibynnol yn ystyried amserlen cyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg ac yn arsylwi un cyfarfod yr un yn ystod y cyfnod rhwng mis Mai 2025 a mis Ebrill 2027.

(4) Y derbynnir y gall y Swyddog Monitro ar unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn gynghori y dylai cyfarfodydd ychwanegol Cyngor Bro Morgannwg a CTCau gael eu harsylwi fel y bo'n briodol.

(5) Bod arsylwadau yn dilyn yr ymweliadau uchod yn cael eu hadrodd ar lafar gan yr Aelod Annibynnol yng nghyfarfod nesaf sydd ar gael y Pwyllgor Safonau yn dilyn yr ymweliadau.

Rhesym dros y penderfyniadau

(1-3) Er mwyn sicrhau bod cyfanswm o 6 ymweliad arsylwi yn cael eu cynnal gan bob Aelod Annibynnol y Pwyllgor Safonau, dros gyfnod o ddwy flynedd yn ystod Blynnyddoedd Bwrdeistrefol 2025/26 a 2026/27, a bod yr amserlen yn cael ei hasesu'n flynyddol i gyd-fynd â chanlyniadau Adolygiad Cymunedol y Comisiwn Ffiniau i Gymru sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd gan weinidogion Llywodraeth Cymru.

(4) Rhoi sylw i unrhyw faterion yn ymwneud â'r Cod Ymddygiad.

(5) Er gwybodaeth ac ystyriaeth gan y Pwyllgor Safonau.

DIWEDDARIAD Y FFORWM SAFONAU CENEDLAETHOL (SM / PGCD) –

Roedd yr adroddiad yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor ynghylch cyfarfod Fforwm Cadeiryddion Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol ar gyfer Aelodau Pwyllgorau Safonau Annibynnol a gynhaliwyd o bell ar 27 Ionawr, 2025.

Rhoddodd Cadeirydd Pwyllgor Safonau Cyngor Bro Morgannwg ddiweddariad llafar i'r Pwyllgor yn dilyn mynd i gyfarfod y Fforwm, gan nodi nad oedd llawer o gynnydd i'w adrodd mewn perthynas â'r eitemau yn agenda'r Fforwm, fel y nodwyd ym mharagraff 2.4 yr adroddiad, ond roedd trafodaeth y Fforwm yn parhau'n ddiddorol iawn ac yn ymarfer cymharu defnyddiol gydag Awdurdodau Lleol eraill.

Mewn ymateb i ymholiad y Cadeirydd ar Addewid Cwrteisi a Pharch y Gymdeithas Clercod Cynghorau Lleol, dywedodd y Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol fod y mater wedi'i godi ganddyn nhw eu hunain yng nghyfarfod diwethaf y Clercod / Swyddog Monitro a gynhaliwyd ym mis Tachwedd 2024 ac y byddai'n parhau'n adnodd y byddent yn cyfeirio Clercod Cyngor Tref a Chymuned ato hefyd wrth ohebu am unrhyw gwynion cod ymddygiad.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, mae'r Pwyllgor wedi hynny

PENDERFYNWYD –

(1) Nodi'r Agenda ar gyfer cyfarfod Fforwm Cadeiryddion y Pwyllgor Safonau Cenedlaethol.

(2) Y dylid nodi'r diweddariad llafar a ddarparwyd gan y Cadeirydd ynghylch y trafodaethau a gynhaliwyd yn y Fforwm.

Rheswm dros y penderfyniadau

(1&2) O ystyried cynnwys yr adroddiad, y diweddariad llafar a ddarparwyd a thrafodaethau yn y cyfarfod.

RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU (SM / PGCD) –

Cytunodd y Pwyllgor Safonau i sefydlu Blaenraglen Waith ar gyfer y Pwyllgor ym mis Mawrth 2018 ac wedi'i hatodi i'r adroddiad yn Atodiad 1 oedd y Flaenraglen Waith awgrymedig ar gyfer Blwyddyn Fwrdeistrefol 2025/26 i'w hystyried gan y Pwyllgor.

Atgoffwyd Aelodau'r Pwyllgor Safonau fod Cyfarfod Blynyddol y Cyngor wedi'i drefnu i gael ei gynnal ar 7 Mai 2025 a byddai'r gwaith o benodi Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau yn cael sylw yng nghyfarfod cyntaf y Pwyllgor Safonau yn dilyn y Cyfarfod Blynyddol. Hefyd, o ystyried y ddarpariaeth yn Adran 63 (a ddaeth i rym ar 5 Mai 2022) o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol, rhaid i bwyllgor safonau gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Awdurdod Lleol.

Dywedodd y Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol hefyd, o fewn y rhaglen waith, fod cyfeiriad wedi'i wneud at adroddiad mewn perthynas ag adolygiad o Brotocol y Cyngor 'Safonau Ymddygiad a ddisgwylir gan Aelodau o dan Adran 19 o Gyfansoddiad y Cyngor a Gweithdrefn Datrys Anghydfod Lleol y Cyngor ar gyfer delio â honiadau lefel isel o dorri'r Cod Ymddygiad Aelodau a Phrotocol Cyngor Bro Morgannwg. Cytunodd ar yr adolygiad gan y Cyngor Llawn ar 2 Rhagfyr 2024.

Fodd bynnag, dywedodd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau a'r Swyddog Monitro / Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd Cyfreithiol, yn dilyn trafodaethau diweddar gydag Arweinwyr Grwpiau o ystyried dyletswydd Arweinwyr Grwpiau o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 fod adolygiad gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru mewn perthynas â gwaith parhaus gan y gymdeithas Llywodraeth Leol ynghylch Cwrteisi mewn Bywyd Cyhoeddus yn yr arfaeth. Roedd Grŵp Swyddogion Monitro Cymru Gyfan hefyd i fod i ystyried y broses Gweithdrefn Datrys Anghydfod Lleol gyfredol gyda'r bwriad o wneud awgrymiadau ar gyfer diwygiadau i'r weithdrefn. Awgrymwyd felly bod y Pwyllgor Safonau yn aros am ganlyniadau trafodaethau/awgrymiadau mewn perthynas â'r materion uchod cyn cynnal unrhyw adolygiad.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau wedi'u codi, mae'r Pwyllgor wedi hynny

PENDERFYNWYD – Cytuno ar y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol sydd ynghlwm yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Cytuno ar Raglen Gwaith i'r Dyfodol.

GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS
CYMRU (SM / PGCD) –

Yn unol â Rhaglen Gwaith Cychwynnol y Pwyllgor, cytunwyd yn flaenorol y byddai eitem sefydlog yn ymddangos ar agenda'r Pwyllgor fel y gallai'r Pwyllgor gael gwybod am ohebiaeth ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac unrhyw faterion sy'n codi.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau wedi'u codi ar hyn o bryd, mae'r Pwyllgor wedi hynny

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi cynnwys yr adroddiad, o ystyried y ffaith y byddai unrhyw ddiweddariad ar ohebiaeth a dderbyniwyd oddi wrth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, ac unrhyw faterion yn codi o dan Ran II o'r adroddiad, yn cael eu hystyried dan Ran II o'r rhaglen.

Rheswm dros y penderfyniad

Hysbysu aelodau'r Pwyllgor.

GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD –

PENDERFYNWYD – O dan Adran 100A (4) o'r Deddf Llywodraeth Leol 1972, bod y wasg a'r cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod ar gyfer yr eitem fusnes ganlynol ar y sail ei bod yn debygol o gynnwys datgeliad o wybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Rhan 4 o'r Atodlen 12A (fel y'i diwygiwyd) o'r Ddeddf, y cyfeirir at baragraffau perthnasol yr Atodlen mewn cromfachau ar ôl y pennawd munud.

GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS
CYMRU (SM / PGCD) (GWYBODAETH EITHRIEDIG – PARAGRAFFAU 12, 13 A
14) –

Fel yr amlinellwyd yn Rhan I o'r rhaglen, roedd y Pwyllgor Safonau wedi cytuno bod eitem sefydlog yn ymddangos ar agenda'r Pwyllgor er mwyn i'r Swyddog Monitro / Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd allu hysbysu Aelodau'r Pwyllgor Safonau am yr ohebiaeth a dderbyniwyd. gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) ar unrhyw faterion sy'n codi, gyda'r eitemau'n gyfrinachol eu natur yn unol â gweithdrefn yr Ombwdsmon.

PENDERFYNWYD – Nodi'r wybodaeth gyfrinachol a ddarparwyd gan y Swyddog Monitro / Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd a Chyfreithiol yn y cyfarfod.

Rheswm dros y penderfyniad

O ystyried gohebiaeth a dderbyniwyd gan yr Ombwdsmon, yn nodi ei fod yn gyfrinachol ar hyn o bryd.